

УЛАЗНИЦА

Хрватски састави су највишим доктринарним документима дефинисани као “основна одбрамбена институција и један од инструмената за заштиту укупних националних интереса и циљева друштва”.

С ослонцем на властите способности у сложеним међународним односима, представљаће фактор националног идентитета, снаге и самопоуздања.

На путу интеграција у евроатлантске безбедносне структуре, Хрватска спроводи целовите реформе одбрамбеног система, са намером да развије способне и ефикасне одбрамбене снаге. Оне ће бити добро организоване, обучене и опремљене како би успешно реаговале на појединачне агресије или непосредне претње, али и у ситуацијама различитих безбедносних изазова с којима се суочава већина демократских држава света – регионалне нестабилности, глобални тероризма и транснационалне криминалне активности. У том смислу, Хрватска је дефинисала и ваљану нормативну регулативу – Стратегију националне безбедности, Стратегију одбране, Закон о одбрани и служби у ОС (из 2002. године), Закон о безбедносно-обавештајном систему (закон је усвојен у јуну 2006. године), Стратегијски преглед одбране (потврђен 2005. године) и Дугорочни план развоја ОС Хрватске од 2006–2015. године.

■ МИСИЈЕ И ЗАДАЦИ

Стратегијом националне безбедности и Стратегијом одбране оружане снаге Хрватске дефинисане су као “основна одбрамбена институција и један од инструмената за заштиту укупних националних интереса и циљева друштва”. С ослонцем на властите способности у сложеним међународним односима, представљају фактор националног идентитета, снаге и самопоуздања. Одбрамбени састави, у ситуацијама евентуалног оружаног угрожавања или различитих агресивних претњи и уцена, штите суверенитет, независност и територијални интегритет.

Мисије и задаци Хрватске војске проистичу из дефиниције оружаних снага, а утемељене су на проценама могућих ризика или безбедносних претњи, садашњих и будућих међународних обавеза земље, односно чланства у НАТОу и ЕУ.

Први задатак одбрамбених састава јесте заштита суверенитета и територијалног интегритета, одбрана земље и савезника, целовитости ваздушног простора и акваторија, затим обавештајне активности, трагање и спасавање, те одвраћање потенцијалног агресора.

Учешће у операцијама одговора на кризе у иностранству – мисије подршке миру, одржавања и наметања мира, хуманитарне и сличне операције, такође спадају у задатке оружаних снага Хрватске. Трећа мисија војске јесте изградња безбедности и поверења – одбрамбена дипломатија, регионалне иницијативе и кон-

трола наоружања. Оружане снаге помажу и цивилним институцијама, те службама заштите и спасавања људи и добара у борби против тероризма, кријумчарења и пролиферације оружја за масовно уништавање.

■ БЕЗБЕДНОСНИ ИНТЕРЕСИ

У Стратегији националне безбедности, основном доктринарном документу, одређени су безбедносни интереси Хрватске – витални (опстанак суверене, независне и територијално целовите државе, заштита живота и имовине грађана) и важни (развој демократије и демократских институција, владавина права, економски просперитет и социјална правда, затим, очување мирног и стабилног окружења).

У опште циљеве земље спадају изградња претпоставки и услова за слободан, праведан и стабилан политички, економски и социјални развој хрватског друштва. Укључивање у међународне безбедносне интеграције и одговор на безбедносне изазове, ризике и претње спадају у посебне циљеве.

Хрватска прихвата чињеницу да се тренутно или током дужег времена неће суочити са непосредном конвенционалном војном претњом (мада се она не може у потпуности искључити), нити ће се развити сукоб у којем би територија државе била део већег ратишта. Упркос тежњи поступне стабилизације, постоји могућност да се прошири нестабилност у непосредном окружењу. У будућности ће се врло тешко раздвајати војна и невојна компонента у различитим претњама.

ЗА НАТО

На глобалном нивоу посебно је изражена претња међународног тероризма, чиме се различито утиче на транснационалне претње – организовани криминал или конвенционалне сукобе. Тероризам је, додуше, угрозио бројна демократска друштва, стварајући осећај несигурности грађана.

■ ОРГАНИЗАЦИЈА САСТАВА

Организациона структура оружаних снага Хрватска заснована је на процени постојећих и будућих претњи. Одбрамбени састави ће се потпуно професионализовати. Уместо обавезног слу-

КОНТРОЛА ВАЗДУШНОГ ПРОСТОРА

Организација Ратног ваздухопловства и противваздушне одбране усавршаваће се према стандардима НАТОа. Контрола ваздушног простора и превозења, те учешће у међународним операцијама подршке мира биће тежишни задаци тог састава војске. За потребе авијације и савезничких ваздухопловних снага намењене су ваздухопловне базе у Пули, Задру, Сплиту и Загребу, те аеродром у Удбинама.

За противваздушну одбрану територије одговорне су бригаде ПВО и ВОЈИН. Сви састави имају властиту логистику и јединице подршке – инжењеријски и батаљон везе, батаљон војне полиције и извиђачку ескадрилу. После трансформације РВ и ПВО имаће 1.600 припадника активног састава и око 200 уговорне резерве. За ангажовање у операцијама ван територије Хрватске ваздухопловне снаге ће, поред постојећих, бити опремљене новим авионима и хеликоптерима за транспорт на средњим и великим даљинама.

Припремајући се за чланство у НАТОу, хрватско ваздухопловство, сем промена у организационој структури, мења и тежишне задатке, односно са борбених прелази на нетрадиционално војне и задатке одговора на асиметричне претње. Међу њима најважнији су контрола и заштита ваздушног простора, учешће у међународним војним операцијама подршке мира, превозење јединица и контрола наоружања. Састави Ратног ваздухопловства и противваздушне одбрана пружаће подршку цивилним организацијама и институцијама приликом трагања и спасавања, те се ангажовати на здруженим војним вежбама.

жења војног рока, у наредних пет година увешће се добровољно служење, што ће представљати најважнији извор попуне активних и јединица уговорне резерве.

Стратегијски преглед одбране, у складу са стандардима НАТОа, предвиђа оружане саставе различитих нивоа борбене готовости.

У различитим ванредним ситуацијама снаге брзог одговора биће спремне за интервенцију за 24 сата. На том нивоу борбене готовости биће ојачана моторизована чета, чета за специјална дејства са делом јединица морнаричке пешадије, те осталих родова и служби борбене подршке (водови инжењерије, АБХО, везе, војне полиције, транспортни и санитетски тим). Ваздухопловне јединице у систему заштите ваздушног простора, два патролна чамца Обалске страже и јединице ВОЈИН, такође ће деловати на том степену. Јединице укључене у ротацију снага НАТОа за брзи одговор (NRF), односно борбених група ЕУ (Battle groups), биће спремне за упућивање у операције изван територије Хрватске за пет да-

МОРНАРИЧКЕ ФЛОТИЛЕ

Према новој организацији Ратне морнарице Хрватске укинуће се флоте (као организацијске структуре) и војнопоморски сектори (сада их има два – сектори југ и север). У будућности ће се организовати флотиле за извођење традиционалних морнаричких задатака, формирати обалска стража и батаљон морнаричко-десантне пешадије комбинованог састава. Морнарица ће бројати око 1.650 професионалних припадника, а у свом саставу имаће поморске снаге за обављање оперативних задатака (флотила поморских снага) и поморске снаге Обалске страже.

СТРАНЕ АРМИЈЕ

на. На том нивоу готовости биће 10 одсто укупног активног састава оружаних снага.

Снаге високе готовости постижу пуну борбену готовост за 30 дана, када се ангажују у операцијама на територији Хрватске, односно 90 дана, када делују у иностранству. На том степену биће, са око 35 одсто активног састава, батаљон за специјална дејства, ојачани моторизовани или механизовани батаљон и чета морнаричке пешадије са делом јединица борбених родова и служби борбене подршке – две инжењеријске чете, чета АБХО, чета везе, чета војне полиције, јединице ПВО и логистички батаљон.

Подршку снагама за брзи одговор и саставима високе готовости пружаће јединице ниске готовости. Пуну борбену готовост могу да постигну за 30 до 120 дана. Око 55 одсто активног састава оружаних снага и јединице попуњене уговорном резервом биће на том нивоу готовости.

Снаге за нарастање у периоду од 120 до 360 дана треба да буду спремне за наменске задатке (развој снага за националну одбрану), где ће већину чинити припадници неразврстане резерве.

Ради одржавања планираног степена борбене готовости Хрватска ће организovati и опремити 40 одсто активних копнених и део снага борбене подр-

МОБИЛНЕ ЈЕДИНИЦЕ

Корпусни, територијални модел организовања замениће се моделом мобилних снага високог нивоа готовости. У њиховом саставу су две бригаде – моторизована са четири моторизована батаљона, и оклопно-механизована са два тенковска и два механизована батаљона, затим, јединица за специјалне намене и јединица борбене подршке. Поменути састави чиниће главну борбену снагу Хрватске војске. У Копненој војсци формираће се и резервна пешадијска бригада. Борбену подршку саставима, уз резерву, пружаће професионалне јединице – артиљеријско-ракетна, противоклопна, војнообавјештајна, АБХО и везе. Логистика ће бити организована на нивоу тактичких јединица.

шке, за упућивање у операције изван своје територије. Око осам одсто активних копнених снага биће ангажовано у операцијама, односно за јачање и евакуацију осталих јединица. Будуће оружане снаге бројаће и око 16.000 активних војних и око 2.000 цивилних лица. Резервна компонента имаће до 8.000 припадника.

■ ВИДОВИ ВОЈСКЕ

Хрватска је задржала видовску структуру оружаних снага – Копнену војску, Ратно ваздухопловство и противваздушну одбрану и Ратну морнарицу.

Копнена војска је најзначајнији и најбројнији вид, чији су задаци одбрана земље и учешће у операцијама подршке миру или хуманитарним операцијама у оквиру међународних снага. Ангажује се и за отклањање последица природних катастрофа. Интензивно ће се оспособљавати за учешће у међународним војним опе-

рацијама и достизање интероперабилности са снагама НАТОа. Копнену војску чине корпуси (сада их има два), који ће према Стратегијском прегледу одбране до краја године бити укинати и замењени гардијским бригадама.

Ратно ваздухопловство и противваздушна одбрана претрпели су бројне промене. Како је предвиђено стратешким документима Хрватске, оспособљаваће се за контролу и заштиту ваздушног простора, ваздухопловну подршку осталих видова, за трагање и спасавање, те за помоћ цивилним структурама у елементарним непогодама или ванредним ситуацијама. Ваздухопловне снаге биће ангажоване и за контролу дела Јадранског мора, односно за потребе Обалске страже.

Ратна морнарица, самостално или у садејству са осталим видовима, брани интегритет и суверенитет државе, афирмише и штити њене интересе на Јадранском мору, острвима и приобаљу. Морнарица развија снаге и капацитете за поморске операције у хрватском акваторију (на површини, под морем и у ваздушном простору изнад мора). Поред тога, штити обално море, риболовно-еколошки појас, спречава тероризам, ширење оружја за масовно уништење, кријумчарење људи и дроге, а води борбу против различитих асиметричних претњи и обезбеђује слободну пловидбу Јадранским морем.

Основни задатак Министарства одбране, које се интензивно припрема за укључивање у пуноправно чланство НАТОа, јесте да усклади развојне процесе у обрамбеном систему, користећи расположиве ресурсе. Реформе у Министарству су оптерећене административним проблемима и нејасном поделом надлежности, што се неповољно одражава на ефикасност организације, а ограничава и економично коришћење људских ресурса.

Реорганизацијом Министарства одбране могу се постићи ефикасно планирање и руковођење, те контрола свих елемената одбрамбеног система – политике, међународне и међуресорне сарадње, цивилно-војног кризног планирања, затим, управљања људским, материјалним, финансијским ресурсима и обавештајно-безбедносним активностима.

Министарство је, у оквиру прописаних надлежности, сачинило стратегијске документе одбране, дефинисало планове и осмислило организацијске промене на свим нивоима система. Развило је нове моделе за реализацију одбрамбене политике, одбрамбеног планирања и међународне војне сарадње. Такође је проценило могуће ратне и остале опасности којима се угрожава суверенитет, независност и територијални интегритет.

■ ГЕНЕРАЛШТАБ

Генералштаб (Главни стожер) јесте здружено тело оружаних снага у оквиру Министарства одбране, надлежно за командовање, припрему и употребу оружаних снага, у складу са наређењима врховног команданта и министра одбране. У Генералштабу је формиран Командно-оперативни центар за дневно командовање и контролу опера-

ција у земљи и иностранству. За планирање и извођење великих операција формираће се наменске команде које ће руководити снагама које учествују у одређеним мисијама.

Начелник Генералштаба је главни војни саветник врховном команданту и министру одбране. Он реализује планове министра одбране и наређења врховног команданта, у складу с одредбама Закона о одбрани, командује командантима видова и осталим непосредно потчињеним јединицама.

У Генералштабу су формиране Управа за персоналне послове (Ј-1), надлежна за функционално подручје персоналних послова, образовања и издаваштва, Управа за обавештајне послове (Ј-2), Управа за оперативне послове и обуку (Ј-3), која планира операције, војне вежбе и обуку. Управа за логистику (Ј-4) је, такође, део Генералштаба. У њеној надлежности су, поред функционалне логистике, здравство и финансије. Управа за планирање Генералштаба (Ј-5) бави се дугорочним планирањем употребе снага, ресурса, међународне војне и цивилно-војне сарадње, те програмирањем буџета. Управа за комуникацијско-информацијске системе (Ј-6) надлежна је за функционално подручје комуникацијских и информацијских система (КИС). ■

Благоје НИЧИЋ